ESTRADA MUSIQASINING O'ZBEKISTONDA SHAKILLANISHI VA TRANSFORMATSIYASI

Shomatova Zamira
Termiz Davlat Pedagogika instituti
Jismoniy madaniyat va san'at fakulteti
Musiqa mahorati va madaniyati yo'nalishi
23-01 guruh talabasi

Annotatsiya

Mazkur maqolada O'zbekistonda estrada musiqasining shakllanish jarayoni, uning tarixiy bosqichlari hamda zamonaviy transformatsiyasi tahlil qilinadi. Estrada san'atining XX asrning ikkinchi yarmidan boshlab milliy musiqa, folklor va zamonaviy g'arb musiqasi unsurlari uyg'unligida rivojlanishi yoritiladi. Shuningdek, mustaqillik yillarida estrada musiqasida yuz bergan uslubiy o'zgarishlar, yangi texnologiyalar, ommaviy madaniyat va globalizatsiyaning ta'siri ko'rib chiqiladi.
Kalit so'zlar: estrada, musiqa san'ati, transformatsiya, milliy madaniyat, folklor, modernizatsiya, ommaviy madaniyat, O'zbekiston.

Annotation

This article examines the formation and transformation of pop music in Uzbekistan, highlighting its historical development and contemporary changes. The study analyzes the evolution of Uzbek estrada music through the integration of national musical traditions, folklore, and elements of Western popular music since the second half of the twentieth century. Particular attention is paid to stylistic transformations during the years of independence, as well as the influence of globalization, mass culture, and modern technologies on musical creativity.
Keywords: estrada music, musical art, transformation, national culture, folklore, modernization, mass culture, Uzbekistan.

Аннотация

В данной статье рассматриваются процессы формирования и трансформации эстрадной музыки в Узбекистане, её исторические этапы развития и современные тенденции. Анализируется развитие узбекской эстрады на основе синтеза национальных музыкальных традиций, фольклора и элементов западной популярной музыки со второй половины XX века. Особое внимание уделяется изменениям в стиле эстрадного искусства в годы независимости, а также влиянию глобализации, массовой культуры и современных технологий на музыкальное творчество.

Ключевые слова: эстрадная музыка, музыкальное искусство, трансформация, национальная культура, модернизация, массовая культура, Узбекистан.

“Estrada musiqasining O‘zbekistonda shakllanishi va transformatsiyasi” mavzusi bugungi kunda musiqashunoslik va madaniyatshunoslik sohalarida dolzarb ahamiyat kasb etadi. Musiqa san’ati har bir xalqning ma’naviy hayoti, estetik qarashlari va milliy qadriyatlarini aks ettiruvchi muhim omillardan biri hisoblanadi. O‘zbekistonda estrada musiqasi XX asrning ikkinchi yarmidan boshlab shakllanib, milliy musiqa an’analari va zamonaviy g‘arb musiqasi yo‘nalishlari uyg‘unligida rivojlandi. Bugungi kunda estrada san’ati ommaviy madaniyatning muhim qismi sifatida yoshlarning dunyoqarashi, estetik didi va madaniy tafakkuriga katta ta’sir ko‘rsatmoqda.O‘zbek estrada san’atining dastlabki shakllanish bosqichi 1950–1960-yillarga to‘g‘ri keladi. Bu davrda milliy kuy-qo‘shiqlar zamonaviy orkestr va estrada uslublari bilan uyg‘unlashtirila boshlandi. Estrada musiqasi dastlab radio, teatr va televideniye orqali keng ommaga tarqaldi. Ayniqsa, professional bastakorlar va xonandalar tomonidan ijro etilgan qo‘shiqlar xalq orasida mashhur bo‘ldi. O‘zbek estrada san’atining rivojlanishida milliy maqom san’ati, folklor qo‘shiqlari va an’anaviy ashulachilik muhim manba bo‘lib xizmat qildi. Shu bilan birga, jazz, rok,

pop kabi g‘arb musiqasi elementlari ham estrada san’atiga kirib kelib, yangi uslub shakllanishiga sabab bo‘ldi.

1970–1980-yillarda estrada musiqasi professional bosqichga ko‘tarildi. Bu davrda vokal-instrumental ansambllar, estrada guruhlari va professional ijrochilar faoliyati kuchaydi. Estrada san’ati bo‘yicha maxsus ta’lim tizimi rivojlana boshladi. Qo‘shiqlarda muhabbat, insoniylik, do‘stlik, mehnat va vatanparvarlik mavzulari asosiy o‘rin egalladi. Milliy va zamonaviy ohanglarning uyg‘unligi esa o‘zbek estradasining o‘ziga xos uslubini yaratdi.

1991-yilda O‘zbekiston mustaqillikka erishgach, estrada san’ati rivojida yangi davr boshlandi. Mustaqillik yillarida milliy qadriyatlarni tiklash va rivojlantirishga katta e’tibor qaratildi. Bu hol estrada qo‘shiqlarining mazmunida ham o‘z aksini topdi. Qo‘shiqlarda Vatanga muhabbat, milliy g‘urur, tarixiy meros va an’analarga hurmat kabi mavzular keng yoritildi. Shu bilan birga, globallashuv jarayoni va zamonaviy texnologiyalar estrada musiqasining shakl va mazmuniga sezilarli ta’sir ko‘rsatdi.Texnologik taraqqiyot natijasida zamonaviy ovoz yozish studiyalari, kompyuter dasturlari va internet platformalari estrada san’atining rivojlanishiga yangi imkoniyatlar yaratdi. Xonandalar o‘z ijod mahsullarini nafaqat mahalliy auditoriyaga, balki xalqaro miqyosda ham namoyish eta boshladilar. Shuningdek, pop, rep, rok, elektron musiqa kabi yangi yo‘nalishlar o‘zbek estradasiga kirib keldi va estrada san’atining janriy xilma-xilligi kengaydi. Videokliplar, ijtimoiy tarmoqlar va raqamli media vositalari estrada qo‘shiqlarining tez ommalashishiga xizmat qildi.